

เปรียบเทียบตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงาน
ของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย
Comparing Criterion Indicators for Evaluating the Performance
of Savings and Credit Cooperatives in Thailand

รภัศรณ คงธนจารูนันต์¹
ดร. อารีย์ เชื้อเมืองพาน²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ระดับความสอดคล้องระหว่างตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่มีอยู่กับผลการปฏิบัติงานจริงของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 313 สหกรณ์ โดยสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับความสอดคล้องและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการสำรวจตัวชี้วัดวิจัยนำมาสู่ตัวชี้วัด หลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์จำนวน 15 ด้าน ที่ได้มีการบูรณาการตัวชี้วัด หลักเกณฑ์ประเมิน จาก 3 หน่วยงาน ได้แก่ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ผลการศึกษาพบว่า ระดับมีความสอดคล้องเฉลี่ย 15 ด้านตัวชี้วัดอยู่ในระดับสูงด้วยค่า 3.90 โดยสหกรณ์ตัวอย่างไม่สามารถเข้าใจในการนำตัวชี้วัดไปประยุกต์ใช้ทำให้เกิดการปฏิบัติงานในสหกรณ์ ดังนั้น ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสามารถถูกประเมินเพื่ออธิบายระดับความสอดคล้องของการปฏิบัติงานในสหกรณ์ โดยระดับความสอดคล้องของ คือ ด้านธุรกิจการให้กู้แก่สมาชิก อยู่ในระดับสูงมาก ด้วยค่าสูงสุด 4.32 ขณะที่ระดับความสอดคล้องด้านบริหารการเงิน อยู่ในระดับสูงมาก ด้วยค่ารองลงมา 4.30 อย่างไรก็ตาม การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการติดต่อสื่อสาร สำหรับการพัฒนาเครือข่ายธุรกิจสหกรณ์ ตัวชี้วัดทั้งสองอยู่ในระดับปานกลางด้วยค่า 3.35 และ 3.21 ตามลำดับ ตัวชี้วัดทั้งสองชี้ให้เห็นถึงการปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์การดำเนินงานที่นำมาสู่การปฏิบัติในสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เกี่ยวข้องในด้านการจัดหาทุนแก่สหกรณ์ การฝึกอบรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์ที่ส่งผ่านโดยการติดต่อสื่อสารระหว่างธุรกิจสหกรณ์

คำสำคัญ : การประเมินผลการดำเนินงาน, ตัวชี้วัด, สหกรณ์ออมทรัพย์

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

² รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

Abstract

The objectives of this study were to analysis consistency of criteria evaluation between existing operation and real operation in savings and credit cooperatives. Samples were randomized by Multi-Stage Random Sampling and questionnaires were used to collect data with 313 cooperatives, measured by ratio scales of consistency levels by means of percent, mean and standard deviation.

The results indicated that 15 indicators for evaluating the performance of saving and credit cooperatives were determined by integrating three offices (Cooperative Promotion Department, Department of Cooperative Auditing, and the Federation of Saving and Credit Cooperatives of Thailand Limited). It was found that average consistency level of 15 indicators was at a high level with the values of 3.90. It indicated that the samples could not understand how to apply the indicators to their practices in the cooperation. Therefore, SD values in each indicator could be evaluated to explain consistency levels of practices. It was conducted that consistency levels of loan business were at a very high level with the highest values of 4.32 while that of finance administration were at a very high level with the second highest values of 4.30. However, life quality development and communication for developing cooperative business networks indicators were at a medium level with the values of 3.35 and 3.21, respectively. These two indicators indicated enhancement to operate in saving and credit cooperatives related to funding, training, and insuring to members through communication among cooperative business networks.

Keyword: evaluating the performance, indicators, savings and credit cooperatives

บทนำ

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายสหกรณ์และเป็นสถาบันการเงินตามประกาศของกระทรวงการคลังจึงมีความแตกต่างจากสถาบันการเงินอื่น กล่าวคือ สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นของสมาชิกโดยสมาชิก และเพื่อสมาชิก ดังนั้นสหกรณ์ออมทรัพย์จึงมุ่งเน้นให้บริการกับสมาชิกเป็นสิ่งสำคัญ มีได้มุ่งหวังเพื่อแสวงหากำไรสูงสุด โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมการออม และให้กู้ยืมเพื่อการอันจำเป็นและมีประโยชน์เท่านั้น ดังนั้นในการดำเนินงานภายในสหกรณ์ต้องก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและเกิดผลประโยชน์แก่สมาชิกสหกรณ์ ซึ่งในปัจจุบันมีตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย มาจากหลากหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ได้แก่ กรมส่งเสริมสหกรณ์ซึ่งจะกำหนดตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์โดยเน้นความเป็นพื้นฐานของสหกรณ์ 7 ข้อ ตามหลักการดำเนินงาน

สหกรณ์สากล มีการกำหนดเกณฑ์การจัดมาตรฐานสหกรณ์ เพื่อเป็นกลไกหลักในการพัฒนาระบบสหกรณ์อย่างเป็นรูปธรรม และมีนโยบายสร้างเกณฑ์ธรรมาภิบาลในสหกรณ์ โดยเกณฑ์การประเมินแบ่งออกเป็น 6 หมวด เพื่อเป็นข้อมูลแก่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จัดชั้นคุณภาพของสหกรณ์ ทั้งนี้ยังมีหลักเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการสหกรณ์ซึ่งถูกแบ่งออกเป็น 7 หมวด โดยมีชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด นำมาเป็นเกณฑ์ในการให้รางวัลแก่สหกรณ์ที่มีการดำเนินงานและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยจะเน้นในส่วนของการนำองค์สหกรณ์ การกำหนดนโยบาย การวางแผนกลยุทธ์ ผู้ใช้บริการ การจัดการความรู้ การใช้ทรัพยากร รวมถึงการจัดกระบวนการภายในสหกรณ์ อีกทั้งมีหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานกำหนดโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้แก่ เกณฑ์อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินและหลักเกณฑ์การจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์ ซึ่งจะเน้นการประเมินผลในด้านการบริหารการเงินด้านบัญชี และมีการกำหนดอัตราส่วนทางการเงินวัดด้านความเข้มแข็งของเงินทุนหรือความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง ด้านคุณภาพสินทรัพย์ ด้านขีดความสามารถในการบริหาร ด้านการทำกำไร ด้านสภาพคล่อง และด้านผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ รวมไปถึงมีการควบคุมภายใน และตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงาน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความชัดเจนและโปร่งใสในการบริหารจัดการในสหกรณ์

จากหลักเกณฑ์ของหน่วยงานหลักดังกล่าวทำให้การนำหลักเกณฑ์การดำเนินงานในการปฏิบัติงานไม่เกิดประสิทธิภาพ เนื่องจากมีความซ้ำซ้อนในการกำหนดเกณฑ์จากแต่ละหน่วยงาน จึงทำให้สหกรณ์เกิดความสับสนในการนำหลักเกณฑ์ไปปฏิบัติงาน ซึ่งแต่ละหน่วยงานหลักต่างมีการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการประเมินการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งสิ้น ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาเปรียบเทียบตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่มีอยู่กับผลการปฏิบัติงานจริงของสหกรณ์ออมทรัพย์ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงมากที่สุด

วัตถุประสงค์

1. สํารวจตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์
2. วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่มีอยู่ กับผลการปฏิบัติงานจริงของสหกรณ์ออมทรัพย์

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตการศึกษานี้โดยเก็บข้อมูลจากสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 313 สหกรณ์ตัวแทนทั่วประเทศไทย ศึกษาจากการเปรียบเทียบตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย โดยสำรวจตัวชี้วัด หลักเกณฑ์การประเมินผลมาจาก 3 หน่วยงานหลัก ได้แก่ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ดังนี้ 1) หลักเกณฑ์การวัดพื้นฐานความเป็นสหกรณ์ 2) หลักเกณฑ์การจัด

มาตรฐานสหกรณ์ 3) เกณฑ์การคัดเลือกสหกรณ์ดีเด่น 4) เกณฑ์การสร้างธรรมาภิบาลในสหกรณ์ 5) เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการสหกรณ์ 6) การพัฒนาศักยภาพสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 7) หลักเกณฑ์การจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์ และ 8) เกณฑ์อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงิน โดยนำมาวิเคราะห์หาความสอดคล้องสรุปได้จำนวนทั้งสิ้น 15 ด้าน ได้แก่ ดังนี้ 1) ด้านปรัชญาของการเป็นสหกรณ์ 2) ด้านการบริหารธุรกิจรับฝากเงินของสมาชิกสหกรณ์ 3) ด้านธุรกิจการให้กู้แก่สมาชิก 4) ด้านการบริหารการเงินของสหกรณ์ 5) ด้านการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการสหกรณ์ 6) ด้านการกำหนดนโยบายการดำเนินงานสหกรณ์ 7) ด้านการตรวจสอบและควบคุมภายในสหกรณ์ 8) ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต 8) ด้านการจัดสวัสดิการ 9) ด้านการตรวจสอบและควบคุมภายในสหกรณ์ ความ 10) ด้านการเงินและการบัญชีสหกรณ์ 11) ด้านการบริหารจัดการสหกรณ์ 12) ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก 13) ด้านการสื่อสารพัฒนาเครือข่ายธุรกิจสหกรณ์ 14) ด้านการสร้างความน่าเชื่อถือ การให้บริการที่ดีแก่สมาชิกและเครือข่ายของสหกรณ์ และ 15) ด้านการสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรและสมาชิกสหกรณ์ ออมทรัพย์ ทั้งนี้เพื่อวิเคราะห์หาความสอดคล้องระหว่างหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่มีอยู่กับผลการปฏิบัติงานจริงของสหกรณ์ออมทรัพย์ต่อไป

บททวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับตัวชี้วัด หลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัด หรือ Indicator เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานและการจัดการบริหารงานซึ่งในภาคส่วนจะต้องมีการกำหนดตัวชี้วัด หลักเกณฑ์การดำเนินงานเพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด แต่หากขาดหรือมีตัวชี้วัดที่ไม่เหมาะสมอาจนำไปสู่ความล้มเหลวของการดำเนินงานในองค์กรนั้นๆ ได้ ดังนั้นในการดำเนินงานกิจกรรม โครงการต่างๆ จำเป็นต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน เข้าใจง่าย เพื่อควบคุม และติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้สามารถทำแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้ตรงจุด ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุง วางแผนเป็นแนวทางการปฏิบัติงานให้สอดคล้องยิ่งขึ้นต่อไป พรพันธ์ บุญรัตนพันธุ์ (2542) และประภัสสร เสงี่ยมกุลถาวร (2544) ได้กล่าวถึงความหมายของเครื่องมือชี้วัด หมายถึง ตัวแปร หรือกลุ่มของตัวแปรต่างๆ ที่สร้างขึ้น เพื่อที่จะวัดสภาวะอย่างหนึ่งออกมา และเพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ทราบถึงระดับ ขนาดความรุนแรงของปัญหา หรือสถานภาพที่ต้องการใช้เครื่องมือในการวัด Johnstone (1981) กล่าวว่า ตัวชี้วัดหรือหลักเกณฑ์ หมายถึง ตัวแปรหรือตัวประกอบ (Factor) ที่ใช้วัดเพื่อให้ได้คุณค่าหรือคุณลักษณะ ซึ่งบ่งบอกสถานภาพของลักษณะหรือผลของสิ่งใดสิ่งหนึ่งในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

ดังนั้นสามารถสรุปได้ ตัวชี้วัดหรือหลักเกณฑ์ คือ เครื่องมือที่ใช้วัดผลการดำเนินงานหรือประเมินผลการดำเนินงานในด้านต่างๆ ขององค์กร ซึ่งสามารถแสดงผลของการวัดหรือการประเมินในรูปแบบข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อสะท้อนประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานขององค์กรหรือหน่วยงานภายในองค์กร

จากแนวคิดเกี่ยวกับตัวชี้วัด หลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงาน สามารถสรุปความหมาย คือ ตัวแปรและตัวประกอบที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพเพื่อทราบคุณลักษณะของการดำเนินงานและสภาพปัจจุบันขององค์กร และเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ มีอิทธิพลในการตัดสินใจ

2. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์ออมทรัพย์

สหกรณ์สากลในปัจจุบันมีจำนวนทั้งหมด 7 ประเภท ซึ่ง 1 ใน 7 ประเภท ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ มีลักษณะเสมือนสถาบันการเงินแห่งหนึ่ง ซึ่งเกิดขึ้นจากการรวบรวมของสมาชิกที่มีอาชีพอย่างเดียวกัน หรือมีที่อยู่อาศัยในชุมชนเดียวกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางด้านการเงิน ให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ และในกรณีที่มีความจำเป็นก็สามารถกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ได้ ปัจจุบันได้รับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 เป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดประเภทสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียน พ.ศ.2548 กำหนดไว้ 7 ประเภท สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งแรกในประเทศไทยจดทะเบียนเมื่อวันที่ 28 กันยายน 2429 โดยใช้ชื่อว่า “สหกรณ์ข้าราชการสหกรณ์ จำกัดสินใจ” ปัจจุบันชื่อว่า “สหกรณ์ข้าราชการสหกรณ์ จำกัด” สหกรณ์ออมทรัพย์มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายสหกรณ์ การดำเนินงานของสหกรณ์ต้องกระทำภายในขอบเขตและวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ซึ่งโดยทั่วไปสหกรณ์ออมทรัพย์จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการประหยัดรู้จักการออมทรัพย์และสามารถบริหารเงินกู้ให้แก่สมาชิกเพื่อนำไปใช้จ่ายเมื่อเกิดความจำเป็นโดยยึดหลักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงเป็นการร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมอีกทางหนึ่ง การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ หากพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์แล้วอาจสรุปได้ว่า การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นการดำเนินงานทางด้านการเงิน ซึ่งประกอบด้วย 1) การส่งเสริมการออมทรัพย์เป็นวัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์ออมทรัพย์ 2) การให้เงินกู้แก่สมาชิกสหกรณ์จะนำเงินค่าหุ้นและเงินฝากของสมาชิกมาหมุนเวียนให้สมาชิกที่มีความจำเป็นหรือเดือดร้อนกู้ยืมโดยคิดดอกเบี้ยต่ำกว่าเอกชน

3. แนวคิดหลักการและวิธีการสหกรณ์

คุณค่าของสหกรณ์ (Cooperative Values) หมายถึง สหกรณ์อยู่บนพื้นฐานแห่งคุณค่าของการช่วยเหลือตนเองความรับผิดชอบต่อตนเอง ความเป็นประชาธิปไตย ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม และความเป็นเอกภาพ สมาชิกสหกรณ์เชื่อมั่นในคุณค่าทางจริยธรรมแห่งความสุจริต ความเปิดเผย ความรับผิดชอบต่อสังคม และความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น โดยสืบทอดประเพณีปฏิบัติของผู้ริเริ่มการสหกรณ์ โดยมีการกำหนดอุดมการณ์สหกรณ์ (Cooperative Ideology) คือ ความเชื่อร่วมกันที่ว่า การช่วยเหลือตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักการสหกรณ์ซึ่งจะนำไปสู่การกินดีอยู่ดี ความเป็นธรรม และสันติสุขในสังคม มีวัตถุประสงค์ในการกำหนดหลักและวิธีการสหกรณ์ (Cooperative Practices)ตามหลักสหกรณ์สากล มี 7 ข้อ ดังนี้

หลักการสหกรณ์ที่ 1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจ และเปิดกว้าง (Voluntary and open membership) หมายถึง การเปิดรับสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง สหกรณ์เป็นองค์กรแห่ง

ความสมัครใจที่เปิดรับบุคคลทั้งหลายที่สามารถใช้บริการของสหกรณ์ และเต็มใจรับผิดชอบในฐานะสมาชิกอย่างเป็นสมาชิก โดยปราศจากการกีดกันทางเพศ สังคม เชื้อชาติ การเมืองหรือศาสนา

หลักการสหกรณ์ที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิก ตามหลักประชาธิปไตย (Democratic member control) หมายถึง การควบคุมโดยสมาชิกตามแนวทางประชาธิปไตย การควบคุมโดยหลักประชาธิปไตยจึงเป็นการที่ทุกคนมีสิทธิแสดงออกอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน คือ 1 คน 1 เสียง โดยยึดถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์การตัดสินใจ แต่ต้องคุ้มครองเสียงข้างน้อย โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีเสียงส่วนน้อยได้แสดงความคิดเห็น ได้ร่วมอภิปรายด้วยไม่มีการ กีดกัน และให้สิทธิคุ้มครองหรือเคารพการตัดสินใจจากเสียงข้างน้อย

หลักการสหกรณ์ที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ ของสมาชิก (Member economic participation) หมายถึง การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก ธุรกิจของสหกรณ์จะเจริญมั่นคงอยู่ที่การสนับสนุนจากสมาชิกว่าหากสมาชิกมาใช้บริการอย่างต่อเนื่อง ย่อมเป็นการวัดผลได้ถึงความสำเร็จของสหกรณ์ท่าน หากสมาชิกหนีห่างจากสหกรณ์นั้น แสดงถึงความเสื่อมศรัทธาในสหกรณ์กำลังเพิ่มขึ้น

หลักการสหกรณ์ที่ 4 การปกครองตนเองและ ความเป็นอิสระ (Autonomy and independence) หมายถึง การปกครองตนเองและมีอิสระสหกรณ์มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก โดยมีสิทธิและอำนาจในการควบคุมการดำเนินงาน สหกรณ์อย่างเป็นอิสระปราศจากการแทรกแซงจากภายนอก ทั้งในด้านกฎหมายและการเมืองรวมทั้งนำหลักการบริหารแบบธรรมาภิบาล และการควบคุมภายในที่ดี มาใช้ในการบริหารจัดการสหกรณ์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการดำเนินงาน และการบริการสูงสุด หมายรวมถึง การกำกับดูแลกิจการที่ดี

หลักการสหกรณ์ที่ 5 การศึกษา ฝึกอบรมและ สารสนเทศ (Education, Training and Information) หมายถึง การได้การศึกษาการฝึกอบรมและข่าวสารสหกรณ์สหกรณ์ใส่ใจในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเพราะสหกรณ์เป็นองค์แห่งการเรียนรู้ในเรื่อง ดังต่อไปนี้ เรียนรู้การทำงานร่วมกันอย่างสันติ เรียนรู้การพัฒนาทรัพยากรบุคคล เรียนรู้การพัฒนาองค์กร ให้ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ และเรียนรู้การสร้างสวัสดิการสังคมแก่สมาชิก

หลักการสหกรณ์ที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ (Co-operation among Co-operatives) หมายถึง การร่วมมือระหว่างสหกรณ์สหกรณ์จะสามารถให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบบริหารได้ โดยร่วมมือกันในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ

หลักการสหกรณ์ที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน (Concern for Community) หมายถึง ความเอื้ออาทรต่อชุมชนสหกรณ์พึงดำเนินงานเพื่อการพัฒนาชุมชนที่สหกรณ์ตั้งอยู่ให้เกิดความเจริญยั่งยืน ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามนโยบายที่มวลสมาชิกให้ความเห็นชอบ

หลักการสหกรณ์ที่กล่าวมาข้างต้น เป็นการนำหลักการสหกรณ์มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรม ทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิกและชุมชน โดยไม่ละเลยหลักการธุรกิจที่ดี เพื่อให้คุณค่าของสหกรณ์เกิดผลเป็นรูปธรรม

วิธีการวิจัย (Research Methodology)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้มีสหกรณ์ตัวอย่างจำนวน 313 ตัวอย่าง โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ประกอบไปด้วยฝ่ายบริหาร ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์ และฝ่ายจัดการ ได้แก่ ผู้จัดการ พนักงานฝ่ายต่างๆของสหกรณ์ โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาในการศึกษาคั้งนี้มีข้อมูลที่ใช้สำหรับการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท โดยแต่ละแหล่งข้อมูลมีวิธีการเก็บรวบรวม

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างทั้งฝ่ายบริหาร และฝ่ายจัดการโดยการออกแบบสอบถาม เพื่อวิเคราะห์ระดับความสอดคล้องตัวชี้วัดการประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ข้อมูลจากเอกสารที่ได้มีการเก็บรวบรวมไว้แล้ว อาทิ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัด หลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานและการบริหารจัดการของสหกรณ์ออมทรัพย์ จากหนังสือ งานวิจัย รายงานทางสถิติต่างๆ ตลอดจนข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Internet)

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

ตัวชี้วัด หลักเกณฑ์การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์จากตัวชี้วัดที่เกิดจากการบูรณาการ 3 หน่วยงานหลัก ได้แก่ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงนำมาซึ่งตัวชี้วัด หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการศึกษาดังต่อไปนี้ 1) ด้านปรัชญาความเป็นสหกรณ์ 2) ด้านธุรกิจการให้กู้แก่สมาชิก 3) ด้านการบริหารธุรกิจรับฝากเงินของสมาชิกสหกรณ์ 4) ด้านการบริหารการเงินของสหกรณ์ 5) ด้านการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการสหกรณ์ 6) ด้านการกำหนดนโยบายการดำเนินงานสหกรณ์ 7) ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต 8) ด้านการจัดสวัสดิการ 9) ด้านการตรวจสอบและควบคุมภายในสหกรณ์ 10) ด้านการเงินและการบัญชีสหกรณ์ 11) ด้านการบริหารจัดการสหกรณ์ 12) ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก 13) ด้านการสื่อสารพัฒนาเครือข่ายธุรกิจสหกรณ์ 14) ด้านการสร้างความน่าเชื่อถือ การให้บริการที่ดีแก่สมาชิกและเครือข่ายของสหกรณ์ และ 15) ด้านการสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรและสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ จากนั้นนำมาสร้างแบบสอบถามในการสำรวจตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การดำเนินงานของสหกรณ์ว่ามีความสอดคล้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์แต่ละแห่งหรือไม่ และวิเคราะห์ผลการสำรวจข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ผลการศึกษา

1) สำรวจตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยการศึกษาตัวชี้วัดหลักเกณฑ์ การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์คั้งนี้ จากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ได้แก่ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัดซึ่งจะสรุปภาพรวมในแต่ละด้านในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งสิ้น 15 ด้าน สรุปดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สำรวตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์

ตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์	กรมส่งเสริมสหกรณ์		กรมตรวจบัญชีสหกรณ์		ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด	
	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
1) ด้านการปฏิบัติตามปรัชญาสหกรณ์	✓			✓		✓
2) ด้านธุรกิจการให้กู้แก่สมาชิก	✓		✓		✓	
3) ด้านการบริหารธุรกิจรับฝากเงินของสมาชิกสหกรณ์	✓		✓		✓	
4) ด้านการบริหารการเงินของสหกรณ์	✓		✓		✓	
5) ด้านการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการสหกรณ์	✓			✓		✓
6) ด้านการกำหนดนโยบายการดำเนินงานสหกรณ์	✓			✓	✓	
7) ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต	✓			✓	✓	
8) ด้านการจัดสวัสดิการ	✓			✓	✓	
9) ด้านการตรวจสอบและควบคุมภายในสหกรณ์	✓		✓		✓	
10) ด้านการเงินและการบัญชีสหกรณ์	✓		✓		✓	
11) ด้านการบริหารจัดการสหกรณ์	✓		✓		✓	
12) ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก	✓		✓		✓	
13) ด้านการสื่อสารพัฒนาเครือข่ายธุรกิจสหกรณ์		✓		✓	✓	
14) ด้านการสร้างความน่าเชื่อถือ การให้บริการที่ดีแก่สมาชิกและเครือข่ายของสหกรณ์		✓		✓	✓	
15) ด้านการสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรและสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์		✓		✓	✓	

จากตารางที่ 1 ผลการสำรวจตัวชี้วัดแต่ละหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงาน จาก 3 หน่วยงานหลัก สะท้อนให้เห็นว่า ตัวชี้วัด หลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานของ สหกรณ์ออมทรัพย์ในแต่ละหน่วยงาน ไม่ครอบคลุมในทุกๆ ด้านในการดำเนินงานของสหกรณ์ เช่น กรมส่งเสริมสหกรณ์มีการกำหนดตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลโดยเน้นด้านพื้นฐาน ความเป็นสหกรณ์เป็นหลัก ขณะที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์มีการกำหนดตัวชี้วัด หลักเกณฑ์ การประเมินผลการดำเนินงานโดยจะเน้นเกณฑ์การประเมินด้านความมั่นคงทางการเงินและ ผลตอบแทนของธุรกิจสหกรณ์ ส่วนชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด มีการกำหนด ตัวชี้วัด หลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานโดยจะเน้น โดยเน้นการนำองค์กร การกำหนด กลยุทธ์ นโยบาย การวางแผนการดำเนินงาน รวมไปถึงการบริหารจัดการในสหกรณ์ แสดงให้เห็น ว่าในแต่ละหน่วยงานจะให้ความสำคัญกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในทิศทางที่แตกต่างกัน ออกไป ดังนั้นจะต้องมีตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ เป็นมาตรฐานเดียวกัน อีกทั้งเพื่อให้การดำเนินงานของสหกรณ์มีครบและครอบคลุมทุกด้าน ทั้งนี้ เพื่อให้สหกรณ์ออมทรัพย์มีผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิผลและให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์มาตรฐานเดียวกัน

สามารถสรุปตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ได้ ทั้งหมด 15 ด้าน ทั้งนี้เพื่อค้นหาดัชนีชี้วัดที่มีสอดคล้องในการประเมินความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ในขั้นตอนต่อไป

2) จากแบบสอบถามวิเคราะห์หาความสอดคล้องของตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมิน ความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพ ในการดำเนินงานและด้านความมั่นคงของสหกรณ์ในปัจจุบัน ซึ่งการวิเคราะห์หลักเกณฑ์นี้ ครอบคลุมทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยระดับความสอดคล้องของตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์

การประเมิน ผลการ ดำเนินงาน ³	ความสอดคล้องของตัวชี้วัดหลักเกณฑ์						รวม	ค่า เฉลี่ย	[S.D.] ⁴	ความ หมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่สอดคล้อง				
	จำนวน (ตัวอย่าง)	จำนวน (ตัวอย่าง)	จำนวน (ตัวอย่าง)	จำนวน (ตัวอย่าง)	จำนวน (ตัวอย่าง)	จำนวน (ตัวอย่าง)				
ด้านที่ 1	70	103	73	31	25	11	313	3.41	[1.362]	มาก
ด้านที่ 2	137	134	34	6	0	2	313	4.32	[0.827]	มากที่สุด
ด้านที่ 3	154	120	31	6	0	2	313	4.26	[0.854]	มากที่สุด
ด้านที่ 4	148	129	34	2	0	0	313	4.30	[0.747]	มากที่สุด
ด้านที่ 5	78	106	87	34	8	0	313	3.68	[1.061]	มาก
ด้านที่ 6	98	145	59	8	3	0	313	4.04	[0.813]	มาก

การประเมิน ผลการ ดำเนินงาน ³	ความสอดคล้องของตัวชี้วัดหลักเกณฑ์						รวม	ค่า เฉลี่ย	[S.D.] ⁴	ความ หมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่สอดคล้อง				
	จำนวน (ตัวอย่าง)	จำนวน (ตัวอย่าง)	จำนวน (ตัวอย่าง)	จำนวน (ตัวอย่าง)	จำนวน (ตัวอย่าง)	จำนวน (ตัวอย่าง)				
ด้านที่ 7	61	104	75	42	17	14	313	3.35	[1.339]	ปานกลาง
ด้านที่ 8	115	130	53	11	2	2	313	4.06	[0.967]	มาก
ด้านที่ 9	144	131	34	2	0	2	313	4.29	[0.784]	มากที่สุด
ด้านที่ 10	129	129	47	8	0	0	313	4.21	[0.823]	มาก
ด้านที่ 11	131	144	36	2	0	0	313	4.29	[0.734]	มากที่สุด
ด้านที่ 12	89	116	75	31	2	0	313	3.82	[0.995]	มาก
ด้านที่ 13	42	89	92	73	14	3	313	3.21	[1.120]	ปานกลาง

³ได้แก่ 1) ด้านปรัชญาความเป็นสหกรณ์ 2) ด้านธุรกิจการให้กู้แก่สมาชิก 3) ด้านการบริหารธุรกิจรับฝากเงินของสมาชิกสหกรณ์ 4) ด้านการบริหารการเงินของสหกรณ์ 5) ด้านการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการสหกรณ์ 6) ด้านการกำหนดนโยบายการดำเนินงานสหกรณ์ 7) ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต 8) ด้านการจัดสวัสดิการ 9) ด้านการตรวจสอบและควบคุมภายในสหกรณ์ 10) ด้านการเงินและการบัญชีสหกรณ์ 11) ด้านการบริหารจัดการสหกรณ์ 12) ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก 13) ด้านการสื่อสารพัฒนาเครือข่ายธุรกิจสหกรณ์ 14) ด้านการสร้าง ความน่าเชื่อถือ การให้บริการที่ดีแก่สมาชิกและเครือข่ายของสหกรณ์ และ 15) ด้านการสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากร และสมาชิกสหกรณ์อ้อมทรัพย์

⁴[S.D.] คือ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การประเมิน ผลการ ดำเนินงาน ³	ความสอดคล้องของตัวชี้วัดหลักเกณฑ์						รวม	ค่า เฉลี่ย	[S.D.] ⁴	ความ หมาย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่สอดคล้อง				
	จำนวน (ตัวอย่าง)	จำนวน (ตัวอย่าง)	จำนวน (ตัวอย่าง)	จำนวน (ตัวอย่าง)	จำนวน (ตัวอย่าง)	จำนวน (ตัวอย่าง)				
ด้านที่ 14	70	117	79	45	2	0	313	3.66	[1.015]	มาก
ด้านที่ 15	59	115	101	36	2	0	313	3.61	[0.948]	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

จากตารางที่ 2 สามารถอธิบายตัวชี้วัด หลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละด้าน ได้ดังนี้ ด้านธุรกิจการให้กู้แก่สมาชิก มีตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานจริงของสหกรณ์ออมทรัพย์ระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.32 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.827 โดยมีการกำหนดรายละเอียดตัวชี้วัดหลักเกณฑ์ในด้านนี้เกี่ยวกับสหกรณ์มีการแนะนำการให้เงินกู้และการกำหนดวงเงินอย่างเหมาะสมให้แก่สมาชิก มีการนำข้อมูลทางการเงินและบัญชีมาวิเคราะห์การดำเนินงานและการบริหารจัดการสหกรณ์ มีการให้คำปรึกษาทางด้านเงินกู้แก่สมาชิก และมีการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการให้เงินกู้ คำสั่งมอบหมายผู้รับผิดชอบ โดยสหกรณ์กำหนดระเบียบ ว่าด้วยการให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินได้ ถูกต้องตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด สะท้อนให้เห็นว่า สหกรณ์ออมทรัพย์โดยส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การดำเนินงานที่สหภาพเดียวกัน และมีระดับความสอดคล้องกับตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานด้านธุรกิจการให้กู้แก่สมาชิกอยู่ในเกณฑ์ระดับสูงมาก

ด้านการบริหารการเงินของสหกรณ์ มีตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานจริงของสหกรณ์ออมทรัพย์ระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.30 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.747 โดยมีการกำหนดรายละเอียดตัวชี้วัดหลักเกณฑ์ ดังนี้ สหกรณ์มีการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีได้อย่างเหมาะสม สหกรณ์มีแผนและปฏิบัติตามแผนในการใช้จ่ายเงินของสหกรณ์ในแต่ละปี เจ้าหน้าที่สามารถจัดทำทางการเงินของสหกรณ์ได้เอง มีการพิจารณาสภาพคล่องทางการเงินของสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งสหกรณ์สามารถปิดบัญชีและประชุมใหญ่ได้ภายใน 150 วัน นับจากวันสิ้นปีบัญชี โดยมีการเปิดเผยงบการเงินโดยไม่มีการปิดบังเพื่อความโปร่งใส สะท้อนให้เห็นว่า สหกรณ์ออมทรัพย์โดยส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การดำเนินงานที่สหภาพเดียวกัน และมีระดับความสอดคล้องกับตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริหารการเงินของสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ระดับสูงมาก

ด้านการตรวจสอบและควบคุมภายในสหกรณ์ มีตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานจริงของสหกรณ์ออมทรัพย์ระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.29 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.784 โดยมีการกำหนดรายละเอียดตัวชี้วัดหลักเกณฑ์ ดังนี้ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดระเบียบ คำสั่งมอบหมาย หน้าที่ และความรับผิดชอบแต่ละฝ่ายที่ชัดเจนตามระเบียบข้อบังคับ มีการกำหนดระบบบัญชี และมีการลงบันทึกอย่างชัดเจน

หมุนเวียนหน้าที่ความรับผิดชอบสม่ำเสมอ สมาชิกสามารถตรวจสอบหลักฐานการลงบันทึกบัญชีได้ ในแต่ละสภรณ์จะต้องมีเจ้าหน้าที่บัญชีและเจ้าหน้าที่การเงิน เป็นคนละคนกัน รวมถึงสภรณ์ได้สำเนากระเปาะต่างๆที่สภรณ์กำหนดขึ้นถือใช้ให้นายทะเบียนสภรณ์ กรมส่งเสริมสภรณ์ และกรมบัญชีสภรณ์รับทราบ เป็นต้น สะท้อนให้เห็นว่า สภรณ์ออมทรัพย์โดยส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การดำเนินงานที่ศึกษาเดียวกัน และมีระดับความสอดคล้องกับตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานด้านการตรวจสอบและควบคุมภายในสภรณ์อยู่ในเกณฑ์ระดับสูงมาก

ด้านการบริหารจัดการสภรณ์ มีตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานจริงของสภรณ์ออมทรัพย์ระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.29 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.734 โดยมีการกำหนดรายละเอียดตัวชี้วัดหลักเกณฑ์ ดังนี้ สภรณ์มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนด ระเบียบ หลักเกณฑ์ มอบหมาย สั่งการ การบริหารงานบุคคลอย่างชัดเจน และมีการกำหนดโครงสร้างสภรณ์เหมาะสมกับขนาดและปริมาณงานของสภรณ์ อีกทั้งตรงตามคุณสมบัติและความเชี่ยวชาญของแต่ละคน มีระบบการตรวจสอบและ ควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และมีแผนงาน ตัวชี้วัด มีการติดตามและประเมินผล เป็นต้น สะท้อนให้เห็นว่า สภรณ์ออมทรัพย์โดยส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การดำเนินงานที่ศึกษาเดียวกัน และมีระดับความสอดคล้องกับตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการสภรณ์อยู่ในเกณฑ์ระดับสูงมาก

ด้านการบริหารธุรกิจรับฝากเงินของสมาชิกสภรณ์ มีตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานจริงของสภรณ์ออมทรัพย์ระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.26 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.854 โดยมีการกำหนดรายละเอียดตัวชี้วัดหลักเกณฑ์ในด้านนี้ ดังนี้ สภรณ์มีการกำหนดระเบียบการรับฝากเงินประเภทออมทรัพย์ ฝากประจำ ตามที่นายทะเบียนสภรณ์กำหนด เจ้าหน้าที่รับฝากเงิน เจ้าหน้าที่การเงินและเจ้าหน้าที่บัญชีของสภรณ์ต้องไม่เป็นคนละคนเดียวกัน มีการรายงานผลการรับฝากเงินของสภรณ์ ต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการทุกเดือน มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและบริหารจัดการความเสี่ยงด้านธุรกิจรับฝากอย่างสม่ำเสมอ และสภรณ์ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงินจากสภรณ์อื่น ถูกต้องตามที่นายทะเบียนสภรณ์กำหนด เป็นต้น สะท้อนให้เห็นว่า สภรณ์ออมทรัพย์โดยส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การดำเนินงานที่ศึกษาเดียวกัน และมีระดับความสอดคล้องกับตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริหารธุรกิจรับฝากเงินของสมาชิกสภรณ์อยู่ในเกณฑ์ระดับสูงมาก

ด้านการเงินและการบัญชีสภรณ์ มีตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานจริงของสภรณ์ออมทรัพย์ระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.21 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.823 โดยมีการกำหนดรายละเอียดตัวชี้วัดหลักเกณฑ์ในด้านนี้ เกี่ยวกับการกำหนดระเบียบว่าด้วยการรับจ่ายและการเก็บรักษาเงินสด มีคำสั่งมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบ มีเอกสารการรับเงิน-จ่ายเงิน ถูกต้องครบถ้วนเป็นไปตามระเบียบ จัดทำทะเบียนคุมใบเสร็จรับเงินและมีการทำทะเบียนคุมเป็นปัจจุบัน มีคณะกรรมการสุ่มตรวจเงินสดในมือ

เพื่อสอบทานยอดกับสมุดเงินสด สหกรณ์ได้ขออนุมัติงบดุลจากที่ประชุมใหญ่ภายใน 150 วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี และมีการเปิดเผยข้อมูลงบการเงิน เพื่อแสดงความโปร่งใส สู่สาธารณะ สะท้อนให้เห็นว่า สหกรณ์ออมทรัพย์มีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การดำเนินงานค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีระดับความสอดคล้องกับตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานด้านการเงินและการบัญชีสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ระดับสูง

ด้านการจัดสวัสดิการ มีตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานจริงของสหกรณ์ออมทรัพย์ระดับมาก เท่ากับ 3.68 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.967 โดยมีการกำหนดรายละเอียดตัวชี้วัดหลักเกณฑ์ในด้านนี้ เกี่ยวกับ มีการกำหนดระเบียบ คำสั่งมอบหมายการจัดสวัสดิการ มีการกำหนดการจัดสรรกำไรสุทธิเพื่อการจัดสวัสดิการให้สมาชิกไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ จัดทำทะเบียนคุม จำแนกตามประเภทของสวัสดิการ ให้เป็นปัจจุบัน มีการรายงานผลการจัดสวัสดิการต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการประจำเดือน มีการสุ่มตรวจสอบการจัดสวัสดิการ มีสวัสดิการเกี่ยวกับการแต่งงาน งานศพ งานพิธีกรรมทางศาสนา รวมถึงสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับสมาชิกและบุตร โดยมีการจัดกิจกรรมสวัสดิการสังคม ให้สมาชิกมีความเสมอภาคและยุติธรรม สะท้อนให้เห็นว่า สหกรณ์ออมทรัพย์มีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การดำเนินงานค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีระดับความสอดคล้องกับตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง

ด้านการกำหนดนโยบายการดำเนินงานสหกรณ์ มีตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานจริงของสหกรณ์ออมทรัพย์ระดับมาก เท่ากับ 4.04 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.813 โดยมีการกำหนดรายละเอียดตัวชี้วัดหลักเกณฑ์ในด้านนี้ เกี่ยวกับ คณะกรรมการมีการกำหนดนโยบายจากการศึกษาบริบททั่วไป เศรษฐกิจ สังคม และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในภายนอกของสหกรณ์ และมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ งบประมาณ และทรัพยากรของสหกรณ์ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย รวมถึงมีการติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผน โครงการรวมถึงกำหนดแนวทางปรับปรุง และการแก้ไขปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น สะท้อนให้เห็นว่า สหกรณ์ออมทรัพย์มีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การดำเนินงานค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีระดับความสอดคล้องกับตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานด้านการกำหนดนโยบายการดำเนินงานสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ระดับสูง

ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ มีตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานจริงของสหกรณ์ออมทรัพย์ระดับมาก เท่ากับ 3.82 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.995 โดยมีการกำหนดรายละเอียดตัวชี้วัดหลักเกณฑ์ในด้านนี้ เกี่ยวกับ มีการกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปีของสหกรณ์คณะกรรมการ ฝ่ายจัดการร่วมกัน กำหนดแผน สมาชิกให้ความร่วมมือในการประชุม และการเข้าร่วมกิจกรรม โครงการของสหกรณ์ ทุกครั้ง สมาชิกสหกรณ์ใช้บริการธุรกิจ และร่วมธุรกิจของสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอ ที่ประชุมใหญ่ สหกรณ์เปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็น อภิปรายการดำเนินงานและบริหารจัดการ สหกรณ์อย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเปิดเผย มีการพิมพ์หรือเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับประโยชน์

แก่สหกรณ์ และมีส่วนร่วมต่อการแสดงความรักพิชิตชอบต่อสังคม ชุมชน และประเทศชาติ สะท้อนให้เห็นว่า สหกรณ์ออมทรัพย์มีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การดำเนินงานค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีระดับความสอดคล้องกับตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ระดับสูง

ด้านการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการสหกรณ์ มีตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานจริงของสหกรณ์ออมทรัพย์ระดับมาก เท่ากับ 3.68 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.061 โดยมีการกำหนดรายละเอียดตัวชี้วัดหลักเกณฑ์ในด้านนี้ เกี่ยวกับ คณะกรรมการดำเนินการมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสหกรณ์ ตลอดจนมีการกำหนดกลยุทธ์ แผนงาน กิจกรรมโครงการให้สอดคล้องตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สมาชิกส่งเสริมการออม จัดทำบัญชีครัวเรือน ในการอนุมัติค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการและกิจกรรม จะยึดหลักความพอประมาณ มีเหตุมีผล และคุ้มค่าการลงทุน มีการกำหนดวงเงินกู้ในกรณีที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปี ขึ้นไป สหกรณ์กำหนดวงเงินกู้ให้ลดลงได้ สะท้อนให้เห็นว่า สหกรณ์ออมทรัพย์มีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การดำเนินงานค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีระดับความสอดคล้องกับตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานด้านการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ระดับสูง

ด้านการสร้างความน่าเชื่อถือ การให้บริการที่ดีแก่สมาชิกและเครือข่ายของสหกรณ์ มีตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานจริงของสหกรณ์ออมทรัพย์ระดับมาก เท่ากับ 3.66 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.015 ซึ่งมีการกำหนดรายละเอียดตัวชี้วัดหลักเกณฑ์ในด้านนี้ ดังนี้ เจ้าหน้าที่สหกรณ์สามารถให้บริการแก่สมาชิกได้ตรงตามระเบียบปฏิบัติข้อกำหนด หลักเกณฑ์ของสหกรณ์ โดยให้บริการอย่างถูกต้องและแม่นยำ เจ้าหน้าที่สหกรณ์สามารถเก็บรักษาความลับของสมาชิกสหกรณ์ โดยไม่เปิดเผยข้อมูลของสมาชิก และนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงการให้บริการด้านต่างๆ สหกรณ์มีเครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งระบบสารสนเทศ มีความพร้อมในการใช้งานอยู่เสมอ และมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์เพียงพอต่อการให้บริการแก่สมาชิก สะท้อนให้เห็นว่า สหกรณ์ออมทรัพย์มีการดำเนินค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีระดับความสอดคล้องกับตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานด้านการสร้างความน่าเชื่อถือ การให้บริการที่ดีแก่สมาชิกและเครือข่ายของสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ระดับสูง

ด้านการสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรและสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ มีตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานจริงของสหกรณ์ออมทรัพย์ระดับมาก เท่ากับ 3.61 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.948 ซึ่งมีการกำหนดรายละเอียดตัวชี้วัดหลักเกณฑ์ในด้านนี้ ดังนี้ มีการกำหนดแผนงาน การวิธีการดำเนินการ สร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรและสมาชิกสหกรณ์ โดยมีการกำหนดกระบวนการวิธีการที่ทำให้บุคลากร รู้สึกมีคุณค่าต่อองค์กร มีการกำหนดอัตราผลตอบแทนที่เป็นสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและยุติธรรม ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน และเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารกับผู้บริหาร และเพื่อนร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ สะท้อนให้เห็นว่า สหกรณ์ออมทรัพย์

มีการดำเนินค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีระดับความสอดคล้องกับตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานด้านการสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรและสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์อยู่ในเกณฑ์ระดับสูง

ด้านปรัชญาความเป็นสหกรณ์ มีตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานจริงของสหกรณ์ออมทรัพย์ระดับมาก เท่ากับ 3.41 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.362 โดยมีการกำหนดรายละเอียดตัวชี้วัดหลักเกณฑ์ในด้านนี้ เกี่ยวกับการศึกษาอบรมแก่สมาชิกก่อนสมัครเข้าเป็นสมาชิกของสหกรณ์ ผู้นำองค์กรที่มีการถ่ายทอดสะท้อนค่านิยม วิสัยทัศน์แก่บุคลากรทุกคน และตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามกฎหมายและจริยธรรม สมาชิกทุกคนเข้าร่วมประชุมใหญ่ทุกปี สหกรณ์เป็นสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัดและทำธุรกิจเชื่อมโยงกัน สหกรณ์มีการจัดสรรกำไรสุทธิให้ความสำคัญตามลำดับดังนี้ เงินเฉลี่ยคืน เงินปันผล เงินสวัสดิการสมาชิกรวมถึงโบนัส ให้โอกาสสมาชิกรุ่นใหม่เข้ามาบริหารงานสหกรณ์ มีการดำเนินงานที่เป็นอิสระจากการเมือง และเป็นอิสระจากผู้บริหารหน่วยงานต้นสังกัดของสมาชิก สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ สิทธิของสมาชิกเป็นอย่างดี อีกทั้งมีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการบริหารงานสหกรณ์ตามกฎหมาย ข้อบังคับระเบียบของ สหกรณ์อย่างเคร่งครัด สะท้อนให้เห็นว่า สหกรณ์ออมทรัพย์มีการดำเนินค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีระดับความสอดคล้องกับตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานด้านปรัชญาความเป็นสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์ระดับสูง

ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต มีตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานจริงของสหกรณ์ออมทรัพย์ระดับปานกลาง เท่ากับ 3.35 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.339 โดยมีการกำหนดรายละเอียดตัวชี้วัดหลักเกณฑ์ในด้านนี้ เกี่ยวกับการกำหนดระเบียบและเงินทุนสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพกายและจิตใจแก่สมาชิก จัดสรรเงินทุนดอกเบี้ยต่ำเพื่อให้สมาชิกมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง และสหกรณ์มีการจัดสรรทุนเพื่อสถานประโยชน์ รวมถึงการประกันภัยแก่สมาชิกและสังคม เป็นต้น สะท้อนให้เห็นว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ยังมีวิธีการดำเนินงานที่ไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจเท่าใดนักในตัวชี้วัด หลักเกณฑ์การประเมินผลในด้านนี้ จึงส่งผลทำให้มีระดับความสอดคล้องกับตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

ด้านการสื่อสารพัฒนาเครือข่ายธุรกิจสหกรณ์ มีตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานจริงของสหกรณ์ออมทรัพย์ระดับปานกลาง เท่ากับ 3.21 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.120 โดยมีการกำหนดรายละเอียดตัวชี้วัดหลักเกณฑ์ในด้านนี้เกี่ยวกับ มีการกำหนดหลักเกณฑ์ แผนงานการดำเนินงานด้านการสื่อสารพัฒนาเครือข่ายธุรกิจสหกรณ์ธุรกิจสหกรณ์ มีการกำหนด แผนกลยุทธ์ทางด้านการตลาดในแต่ละเครือข่ายธุรกิจสหกรณ์ กำหนดส่วนแบ่งตลาด และตลาดเป้าหมายของธุรกิจที่ชัดเจน แสวงหาตลาดใหม่อยู่เสมอทำกิจกรรม เพื่อการสนับสนุนเครือข่ายธุรกิจ ความเชื่อมสัมพันธ์เข้าร่วมกระบวนการสหกรณ์ในระดับต่างๆ รวมถึงมีการติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผน และมีการประเมินความพึงพอใจของ

สมาชิก สหกรณ์เครือข่ายสถาบันการเงินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการให้บริการของสหกรณ์ เป็นต้น สะท้อนให้เห็นว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ยังมีวิธีการดำเนินงานที่ไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจเท่าใดนักในตัวชีวิต หลักเกณฑ์การประเมินผลในด้านนี้ จึงส่งผลทำให้ระดับความสอดคล้องกับตัวชีวิตหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานด้านการสื่อสารพัฒนาเครือข่ายธุรกิจสหกรณ์ อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีการบูรณาการโดยการนำเอาตัวชีวิต หลักเกณฑ์ประเมินจาก 3 หน่วยงานหลัก ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกรณ์ ได้แก่ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด นำมาวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ให้มีความสอดคล้องตรงตามหลักเกณฑ์การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งนำมาสู่ตัวชีวิตหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์จำนวนทั้งสิ้น 15 ด้าน โดยนำมาวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่มีอยู่กับผลการปฏิบัติงานจริงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในแต่ละด้าน สรุปได้ว่า ด้านธุรกิจการให้กู้แก่สมาชิก ด้านการบริหารธุรกิจรับฝากเงินของสมาชิกสหกรณ์ ด้านการบริหารการเงินของสหกรณ์ ด้านการตรวจสอบและควบคุมภายในสหกรณ์ และด้านการบริหารจัดการสหกรณ์ ตัวชีวิต หลักเกณฑ์ประเมิน ทั้ง 5 ด้าน ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า บุคลากรของสหกรณ์ออมทรัพย์โดยส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การดำเนินงานที่ศึกษาเดียวกัน และมีระดับความสอดคล้องกับตัวชีวิตหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละด้านอยู่ในเกณฑ์สูงมาก

ตัวชีวิตหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานจริงของสหกรณ์ออมทรัพย์ระดับมาก มี 8 ด้าน ได้แก่ ด้านปรัชญาความเป็นสหกรณ์ ด้านการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการสหกรณ์ ด้านการกำหนดนโยบายการดำเนินงานสหกรณ์ ด้านการจัดสวัสดิการ ด้านการเงินและการบัญชีสหกรณ์ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านการสร้างความสำเร็จ การให้บริการที่ดีแก่สมาชิกและเครือข่ายของสหกรณ์ และด้านการสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรและสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ สะท้อนให้เห็นว่า บุคลากรของสหกรณ์ออมทรัพย์มีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การดำเนินงานค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีระดับความสอดคล้องกับตัวชีวิตหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละด้านอยู่ในเกณฑ์ที่สูง

ตัวชีวิตหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานจริงของสหกรณ์ออมทรัพย์ระดับปานกลาง มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต และด้านการสื่อสารพัฒนาเครือข่ายธุรกิจสหกรณ์

สะท้อนให้เห็นว่า บุคลากรของสหกรณ์ออมทรัพย์โดยส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจเท่าใดนักในการกำหนดแนวทางปฏิบัติด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต และด้านการสื่อสารพัฒนาเครือข่ายธุรกิจสหกรณ์ให้มีความสอดคล้องกับตัวชีวิต หลักเกณฑ์การประเมินผล ดังนั้น จึงส่งผลทำให้มีระดับความสอดคล้องกับตัวชีวิตหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานทั้ง 2 ด้านนี้ อยู่ในเกณฑ์กลาง

อภิปรายผล

การศึกษาเปรียบเทียบตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมถวิล ชูทรัพย์ (2550) เรื่อง การพัฒนาเครื่องมือและตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และ บุญศรี พรหมมาพันธุ์ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเครื่องชี้วัดสำหรับการประเมินผล การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การกำหนดตัวชี้วัด หลักเกณฑ์ในการดำเนินงานขององค์กรในแต่ละองค์กรจะต้องมีความสอดคล้องกับผลการดำเนินงานเพื่อให้การปฏิบัติงานในองค์กรเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้การกำหนดตัวชี้วัด หลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานจะต้องกำหนดมาจากการมีส่วนร่วมของบุคลากร ตัวแทนจากองค์กรต่างๆ ในทุกภาคส่วน แล้วให้มีการยึดตัวชี้วัด หลักเกณฑ์ตัวนั้นๆ เป็นเกณฑ์เดียวกัน เพื่อลดความสับสน และซ้ำซ้อนในการดำเนินงานซึ่งจะส่งผลต่อการประเมินประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร ดังนั้นในการศึกษาคั้งนี้จึงเป็นการศึกษาและเสนอตัวชี้วัด หลักเกณฑ์การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยที่มีความครอบคลุมในทุกๆ ด้าน ที่ได้จากการสำรวจตัวชี้วัด หลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานมาจากหน่วยงานในทุกๆ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์มาตรฐานเดียวกันที่สามารถชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการสำรวจตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์หาระดับความสอดคล้องระหว่างหลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่มีอยู่ กับผลการปฏิบัติงานจริงของสหกรณ์ออมทรัพย์ ในครั้งนี้ ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ ควรมีการเก็บรวบรวม ข้อมูลการประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานของกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ควบคู่ไปด้วย โดยอาจทำการรวบรวมข้อมูลใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group) สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกจากตัวแทนฝ่ายบริหารและฝ่ายจัดการของสหกรณ์ รวมถึงผู้เชี่ยวชาญด้านสหกรณ์ที่มาจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดหลักเกณฑ์การดำเนินงานที่มีความเหมาะสม และสามารถวัดผลการดำเนินงานของสหกรณ์ได้จริง สะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2556). สหกรณ์ประเภทออมทรัพย์. กรุงเทพฯ: กรมตรวจบัญชีสหกรณ์.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2538). การสหกรณ์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ฝ่ายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กองวิชาการ กรมส่งเสริมสหกรณ์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- _____. (2557). ร่างแผนพัฒนาการสหกรณ์ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย 2558. คู่มือเกณฑ์อ้างอิง (Benchmark) ปี 2549 อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ นนทบุรี: ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย.

- _____. 2557. การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสหกรณ์ (CQA). นนทบุรี: ชุมชนสหกรณ์
ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- บุญศรี พรหมมาพันธุ์ และคณะ. (2547). การพัฒนาเครื่องชี้วัดสำหรับการประเมินผล การบริหาร
งานบุคคลส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประภัสสร เสงี่ยมกุลถาวร. (2544). การศึกษาตัวชี้วัดสมรรถนะการบริหารงานคุณภาพทั่วทั้งองค์การ
ของหัวหน้าหอผู้ป่วย. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรพันธุ์ บุณนรัตน์พันธุ์. (2542). คู่มือการสร้างและการใช้เครื่องชี้วัดสถานภาพอนามัยชุมชนสำหรับ
เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมถวิล ชูทรัพย์. (2550). การพัฒนาเครื่องมือและตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่มี
ประสิทธิภาพ (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Burstein, L.Oakes & Guiton, G. (1992). Education indicators. In Encyclopedia of
Educational Research. p.407. New York: Macmillan.
- Johnstone, J.N.(1981). Indicators of education system. London: Unesco.